SPER.
SPELBRANSCHENS
RIKSORGANISATION

Remissvar från SPER på SOU 2017:30
En omreglerad spelmarknad. Dnr Fi2017/01644/0U

Introduktion 2
Sammanfattning 3
Avsnitt 7 – En långsiktigt hållbar svensk spelreglering 4
Avsnitt 8 – Ny spellag 4
Avsnitt 9 – Lagens syften 5
Avsnitt 10 – Allmänt om spelformer och dess risker 5
Avsnitt 11 – Vilka spelformer ska konkurrensutsättas i licenssystemet? 6
Avsnitt 14 – Vinståterbetalning 9
Avsnitt 16 – Utformningen av det svenska licenssystemet 9
Avsnitt 17 – Registrering av spelkunder och spelkonton 10
Avsnitt 18 – Spel – problem och ansvar 10
Avsnitt 19 – Självavstängning i olika former 13
Avsnitt 20 – Behandling av personuppgifter och vissa frågor om sekretess 14
Avsnitt 21 – Marknadsföring 14
Avsnitt 23 – Tillsyn 18
Avsnitt 24 – Sanktioner 19
Avsnitt 26 – Skatt på spel 20
Avsnitt 29 – Förslag till rollfördelning och utvärdering av omregleringen 21

Introduktion

Inledningsvis vill Spelbranschens Riksorganisation, SPER, framhålla att föreningen ställer sig bakom utredningen i stort. Det är av yttersta vikt att den omreglering som utredningen föreslår kommer på plats snarast möjligt. Det är viktigt för branschen och möjligheten att fortsätta hålla ett högt konsumentskydd på marknaden. Nuvarande situation är ohållbar och alla aktörer som riktar sig till svenska konsumenter måste komma under svenska myndigheters tillsyn. Drar omregleringen ut på tiden riskerar konsumenterna att få ett sämre skydd, olika villkor fortsätter att råda, Sverige går miste om skatteintäkter och branschens anseende överlag fortsätter att ta minska.

En viktig fråga är vad som kommer att hända på marknaden och med konsumentskyddet, tills att omregleringen är på plats? SPER anser att alla inblandade aktörer på spelmarknaden, från speloperatörer till media, har ett ansvar för branschens anseende, allmänhetens uppfattning och konsumentskyddet. Alla aktörer måste ta ett socialt ansvar. I proposition *2016/17:8 Tydligare tillståndsgivning i lotterilagen* skrivs att tillstånd att anordna lotteri endast ska få ges om det kan antas att verksamheten kommer bedrivas på ett sätt som säkerställer att nödvändiga sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas. Redan nu, anser SPER, måste aktörerna anpassa sig efter detta för att det ska vara trovärdigt att sociala hänsyn kommer att tas efter omregleringen. SPER vill även understryka att redan nu, i enlighet med samma proposition, gäller bestämmelsen om att spelreklam ska vara måttfull. Det gäller alla aktörer som vänder sig till svenska konsumenter.

Utredaren är tydlig med att en av de viktigaste uppgifterna med en ny lag är att uppnå en hög kanalisering. **SPER delar bedömningen att kanaliseringen är viktig.** En annan viktig grundläggande aspekt är att den nya regleringen behöver vara tydligt för inblandade aktörer och att lika villkor behöver råda inom varje avgränsad del av marknaden.

Spelbranschens Etiska Råd ombildades den 3 april 2017 till en branschorganisation och bytte namn till Spelbranschens Riksorganisation. Medlemmar är idag aktörer med svenska speltillstånd; Svenska Spel, ATG, Novamedia, Kombispel, Folkspel, Miljonlotteriet, Svebico, Idrottens Spel och Sportlotteriet. SPER har som uppdrag att representera hela spelbranschen och framförallt tillvarata medlemmarnas intresse, som tillsammans står för omkring 77 procent av marknadens omsättning. För att kunna verka för en sund marknadsutveckling och ansvarsfull självreglering är det viktigt att spelbranschen samarbetar. Som ett steg i detta erbjuder SPER aktörer utan svenskt tillstånd stödmedlemskap, fram till att en ny lag är på plats. Från april 2017 är Paf stödmedlem i SPER.

Sammanfattning

SPER:s primära synpunkter är:

Centralt med ett högt konsumentskydd

- Omsorgsplikten är en grundbult för konsumentskyddet, men måste förtydligas.
- Hänsyn måste tas till spelens risk för spelproblem. Spelansvar och marknadsföringsrestriktioner måste anpassas utifrån produktens risknivå.
- Utredningens förslag om central självavstängning och panikknapp är bra.
- Utredningens förslag om bonusar måste beaktas i sin helhet, det bör råda tydlighet kring villkoren och bonusar ska vara skattepliktiga.

Maxtak för vinståterbetalning

- Vinståterbetalningen kan inte vara helt oreglerad utan bör ha en begränsning och vara max 100 procent.

Sanktionsmöjligheter ett måste

- Systemet fungerar bara om oreglerade aktörer stängs ute. Utredningens förslag som presenteras i avsnittet om sanktionssystemet är därför helt avgörande för hur lyckad omregleringen blir. Matchfixning måste också motverkas.

SPER:s synpunkter på de i Utredningen föreslagna ändringarna:

Avsnitt 7 – En långsiktigt hållbar svensk spelreglering

SPER ställer sig bakom en hög kanaliseringsgrad, gärna på föreslagen 90-procentsnivå, om det går att klara utan negativ inverkan på folkhälsan. **SPER delar också bedömningen om vikten av att ha en långsiktigt hållbar spelreglering och att denna måste kunna förena olika krav.** Ett sådant krav är bland annat ett starkt konsumentskydd. För stabilitet och systemets legitimitet krävs en hög kanalisering. Det är också viktigt av konsumentskyddskäl att en hög kanalisering uppnås, eftersom målsättningen bör vara att de bolag som svenska konsumenter spelar hos står under svenska myndigheters tillsyn.

Avsnitt 8 – Ny spellag

En ny ramlag

SPER bedömer att utredaren föreslagit ett bra och rimligt upplägg för den nya regleringen gällande anslaget att utforma lagstiftningen i en ramlag. Detaljerna får fastställas genom föreskrifter eller förordningar samt branschens självreglerande organ.

På spelmarknaden är förändringstakten hög och det går inte att förutse hur marknaden kommer att utvecklas. En ny reglering måste vara så beskaffad att den tar höjd för och kan hantera förändringar, nya situationer och företeelser. Samtidigt behöver spelbranschen, liksom näringslivet i övrigt, ha tydliga spelregler och förutsägbarhet.

En stark och tydlig ramlag ger huvudinriktningen och huvuddragen och skall inte vara alltför detaljerad. Detaljerna får förtydligas av myndighet och regering i föreskrifter och förordningar, vilket möjliggör att regelverket vid behov kan justeras och det förhållandevis skyndsamt. Föreskrifterna kommer att vara mycket betydelsefulla för bland annat konsumentskyddet och det är viktigt att de utformas så att ett högt konsumentskydd uppnås. Ett annat exempel där föreskrifterna kommer att påverka marknaden i stor utsträckning är hur olika spelformer definieras. Detta i sin tur är avgörande för vilka spel som de facto kommer att tillåtas i respektive licenskategori.

Utöver föreskrifter är självreglering att föredra framför detaljerad författningstext. Att den nya spelregleringen har beskaffenheten av en ramlag gör att det finns fortsatt utrymme för självreglering, där så är lämpligt och befogat. Det kommer med högsta sannolikhet framöver att uppkomma nya situationer och företeelser på en snabb digital marknad, där både självreglering och föreskrifter kan följa utvecklingen. Det föreslagna upplägget ger goda förutsättningar för att den nya spellagen kan stå sig över lång tid.

Spelmyndigheten

På Sid 282 står att läsa ”För att kunna föreslå att ett så stort ansvar läggs på Spelmyndigheten bedömer utredningen att mycket höga kompetenskrav måste ställas på Spelmyndigheten för att en utökad föreskriftsrätt ska kunna föreslås. Förslagen bygger även på att Spelmyndigheten tillförs erforderliga medel för att kunna utveckla verksamheten både när det gäller personal och övriga resurser”.

SPER håller med om detta och vill understryka hur viktigt det är att myndigheten får resurser för att klara av att hantera övergången till licenssystemet utan att ansökningsförfarandet blir för långdraget. Spelmyndighetens nya uppdrag ställer krav på hög kompetens inom olika områden. SPER förutsätter att Spelmyndigheten ges tillräckliga resurser för att rekrytera erforderlig kompetens.

Det är rimligt att ansvarig myndighet övertar all licensgivning, och att den nuvarande ordningen där tillståndsgivningen är uppdelad mellan Lotteriinspektionen, länsstyrelsen och regeringen upphör.

Avsnitt 9 – Lagens syften

SPER ställer sig bakom att syftena med spelregleringen lagregleras och att det är tydligt att spel ska bedrivas på ett sätt som är sunt och säkert under statlig kontroll. En logisk följd av det är att kanalisera spel till aktörer med tillstånd i Sverige. Kanalisering är emellertid att betrakta som ett medel för att uppnå lagens högre syfte, snarare än ett mål i sig.

SPER anser att konsumentskyddet bör ha en fundamental och central roll i den svenska spelregleringen. En av regleringens viktigaste roller måste vara att försäkra att de negativa konsekvenserna av spel begränsas. SPER anser att en sund, modern och hållbar spelmarknad bör eftersträvas, samtidigt som förtroendet för branschen stärks. Det kan endast göras om höga krav på konsumentskydd ställs och därtill följs. Därför är det bra att det är tydliggjort att spellagen skall tillämpas så att spelen får ett högt konsumentskydd, och de negativa konsekvenserna av spelandet begränsas.

Det är avgörande att lagens konstruktion möjliggör en framtida finansiering av allmännyttiga ändamål så som ideell sektor och hästsporten. Det är särskilt viktigt inför notifieringen av lagförslaget till EU-kommissionen att lagens syfte får en formulering så att den skattebefrielse för det allmännyttiga föreningslivet (som föreslås i kap 26) också har ett tydligt stöd i lagens syfte. Om inget förtydligande görs av lagens syfte på detta sätt finns det risk att skattebefrielsen kan stöta på hinder när EU-kommissionen ska pröva frågan.

Avsnitt 10 – Allmänt om spelformer och dess risker

SPER anser att spel och dess olika komponenter ska bedömas utifrån risk för att skapa spelproblem. Syftet är att nå ett högt konsumentskydd vilket är en grundbult i den nya regleringen. Särskilda spelansvarsåtgärder och marknadsföringsrestriktioner bör införas utifrån hur riskfyllda spelen är.

Utredaren skriver i sin bedömning att ”Regleringen av spelformer bör ge utrymme för anpassningar och krav i relation till hur varje spelform bedöms vara utifrån ansatsen att motverka överdrivet spelande. Avgörande för en sådan bedömning bör bl.a. vara den närmare utformningen av spelformen och det distributionssätt som ska gälla för respektive licens”.

Utredarens genomgång visar tydligt att olika spel har olika risk. En referens görs till Folkhälsomyndigheten, som anser att åtgärder bör riktas mot spel med hög riskpotential. Eftersom riskbedömning har varit centralt i stora delar av utredningen, men samtidigt påtalat svårigheterna med att hitta ett adekvat system för att mäta detta, **bör Lotteriinspektionen omgående få i uppdrag ta fram ett system för bedömning av spel efter risk.** I uppdraget bör även ingå att lämna förslag på hur riskklassificeringen ska kombineras med omsorgsplikten. Det kan handla om att iaktta särskild försiktighet beträffande direktreklam för de mer riskfyllda spelen kopplat till hur riskfyllt beteende den specifika spelaren uppvisar, liknande den modell som Svenska Spel använder. Striktare regler ska gälla för mer riskfyllda spel, både kraven på spelansvar och restriktioner för marknadsföring.

Alla spel innehåller en viss risk för att utveckla ett osunt spelande. Att utveckla spelproblem beror på VEM som spelar, VAD och VAR. Därför är det viktigt att alla spelaktörer oavsett spelprodukt arbetar både förebyggande och underhållande med att motverka att konsumenterna utvecklar ett osunt spelande. SPER anser inte att det är tillräckligt att arbeta enbart med att känna sin kund, det vill säga vem som spelar. Hänsyn behöver samtidigt tas till vilket spel och på vilken plats det sker. Snabba digitala produkter och spelautomater är till exempel spel med hög risk.

Det går att få en relevant uppfattning av olika spels risker genom att använda en sammanvägd bedömning av olika källor som riskbedömningsverktyg, prevalensstudier, forskning samt statistik från t.ex. Stödlinjen. Där det finns samstämmiga resultat om att vissa spel har särskilt höga risker, borde det rimligtvis kunna dras slutsatsen att spelen ifråga är att betrakta som riskfyllda.

Målet är att spelande inte ska leda till ökade spelproblem. Därför behöver en riskbedömning uppdateras och anpassas kontinuerligt, göras vederhäftigt samt objektivt.

I SPER:s arbete med självreglering för spelansvar klassificerar medlemmarna sina spelprodukter med verktyget GamGard, för att få kännedom om farlighetsgraderna. Idag gör spelaktörerna sina egna bedömningar i samråd med ett peer review-system, med syfte att minska eventuella subjektiva bedömningar. SPER har en spelansvarsgrupp med uppgift att utveckla SPER:s riktlinjer och arbete med spelansvar och risklassificering. Gruppen har gått igenom spelaktörernas bedömningar i GamGard och skapat samsyn kring tolkningar och bedömningar, för att på så sätt ytterligare eliminera subjektiva bedömningar. SPER:s arbetssätt med att bedöma risk är inte fullständigt och går att både utveckla och lägga externt. Däremot är det ett bra exempel på att det går att arbeta konkret med riskbedömning.

Avsnitt 11 – Vilka spelformer ska konkurrensutsättas i licenssystemet?

Vadhållning

Angående allmänna utgångspunkter för vadhållning har SPER följande synpunkter:
SPER tillstyrker vadhållning på e-sport. Spelbranschen präglas av snabba förändringar och e-sportens utveckling behöver avspeglas i den nya spellagen. Detta är ett område som troligtvis kommer att fortsätta att utvecklas och det är bra att spellagen förenar nya inslag på marknaden och tar höjd för en utveckling som kan innefatta mer e-sport.

SPER tillstyrker att det i de allmänna utgångspunkterna för vadhållning framgår att ”En sådan licens får inte heller avse vadhållning på händelser eller evenemang som kan uppfattas som stötande eller ur allmän synpunkt uppfattas som olämpliga”. Det stärker branschens förtroende om vadhållning, som kan uppfattas som stötande och oetiskt, förhindras.

SPER anser att skuggspel inte ska tillåtas, vilket är i linje med utredarens syn. Skuggspel riskerar att ta spelkunder från licensierade aktörer på ett inte helt konkurrensneutralt sätt. Bolaget som anordnar skuggspel renommésnyltar på andras varumärken. Dessutom kan skuggspel vara vilseledande, t.ex. skulle ett skuggspel på lotterier kunna få spelarna att tro att de bidrar till allmännyttiga ändamål, vilket är villkoret för lotterier.

SPER anser vidare att det är bra att vadhållning ej tillåts på evenemang där övervägande delen av deltagarna är under 18 år.

Tydliga gränsdragningar

Enligt utredningsförslaget kommer marknaden delas upp i olika delmarknader, så kallade vertikaler. Det är **väsentligt att det görs skarpa gränsdragningar mellan vertikalerna och säkerställa att glidningar och överlappningar inte kan ske**. Myndigheten behöver få ett uttalat uppdrag att skapa tydliga regelverk, att följa utvecklingen och att ingripa om förskjutningar sker.

Det behöver i kommande föreskrifter och förordningar t.ex. göras en definition av vad som utgör skillnaden mellan ett lotteri (som föreslås vara förbehållet ideella sektorn och staten) och ett kasinospel (som föreslås förläggas till licensmarknaden). Utan en tydlig gränsdragning kommer det att vara möjligt för licensbolag att skapa spel som är förväxlingsbara med lotterier, men som ger högre vinståterbetalning än vad lotterimarknadens spel får lov att ge. Detta riskerar att snedvrida konkurrensen.

Vidare behöver ett tydligt regelverk för spel utan insats fastställas. Dessa spel behöver enligt utredningsförslaget inget tillstånd, kan göras helt lotterilika och av vem som helst. För att tydliggöra förutsättningarna för spel utan insats behövs därför regelverk även för dessa spel fastställas i föreskrifter och förordningar.

Tilläggsspel

SPER vill peka på att förslaget om att lotteri som tilläggsspel inom ramen för licensen måste tydliggöras. Avsnitt 11.4 och 11.9.

En god princip är att i möjligaste mån göra skarpa gränsdragningar mellan vertikalerna och undanhålla glidningar och överlappningar.

En möjlighet att kunna erbjuda lotterier som tilläggsspel kan leda till osund konkurrens från licensaktörer som kan erbjuda fler spelformer och högre vinståterbetalning.

Tilläggsspel ska aldrig få utgöra huvudprodukten och får inte heller i marknadsföring framställas så att det uppfattas som en huvudprodukt eller en egen produkt. Lotterier som tilläggsspel behöver ha samma villkor som övriga lotterier, till exempel gällande vinståterbetalningen som på dessa spel inte får överstiga 50 procent. Det måste också finnas tydliga definitioner för vad som är ett tilläggspel.

Bingo online

SPER anser att förslaget om att bingo online ska ingå i den konkurrensutsatta delen reser flera frågetecken.

Spellagen bör vara teknikneutral i så stor utsträckning som möjligt. Men med utredningens förslag görs en uppdelning efter analogt respektive digitalt då landbaserad bingo och bingo online hamnar i olika licenskategorier. Frågan är varför teknikneutralitet inte ska gälla i fallet bingo.

För merparten av de utländska bolagen är bingo online en liten produkt som står för mindre än tio procent av intäkterna (källa https://www.lotteriinspektionen.se/om-oss/statistik/statistiknytt/spelfor-5_1-miljarder-kronor-hos-bolag-utan-svenskt-tillstand/), varpå frågan reses om hur starkt kanaliseringsargumentet är. Konsekvenserna av att bingo online inte längre ska vara förbehållet Svenska Spel och det allmännyttiga föreningslivet är inte tillräckligt utredda och belysta i utredningen.

Matchfixning

SPER tillstyrker förslaget om att Spelmyndigheten ska ansvara för en nationell plattform mot spelrelaterad matchfixning.

SPER anser att det är en central fråga för både spelbranschen och idrotten att matchfixning motverkas. Ett samarbete mellan flera aktörer är viktigt för att nå resultat; spelbolagen, polis och åklagare, idrottssektorn och Spelmyndigheten. Matchfixning, som är ett vanligt problem i Europa, förekommer och är ett växande problem i Sverige. Det är ett stort hot mot i första hand tävlingsidrotten men även mot spelbolag och dess kunder. Spelbolagens roll är att alltid arbeta för att motverka matchfixning genom att analysera och utreda misstänkta transaktioner och avvikande spelmönster. Spelmyndigheten måste ges goda förutsättningar att arbeta med frågan. Det krävs fler åtgärder för att skydda idrotten. Ett viktigt förslag mot matchfixning är det nya brott, spelfuskbrott, som presenteras i kap. 24.

SPER vill tydligt framhålla att det krävs begränsningar av spelutbud för att minska riskerna för matchfixning. Spelmyndigheten måste kunna sätta upp restriktioner för utbudet av spel. SPER anser att idrottens organisationer bör ha stort inflytande över vilka spelformer som får erbjudas, för att undvika

osunda produkter som hotar idrottens och sportens integritet. Spelfuskbrottet är ett bra sätt att retroaktivt arbeta med matchfixning. Att styra utbudet centralt är att proaktivt arbeta med samma fråga.

Avsnitt 14 – Vinståterbetalning

Utredningen föreslår att vinståterbetalningsprocenten för de konkurrensutsatta spelen inte bör regleras nu. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter på området.

Utredaren konstaterar att ett tak på vinståterbetalningen för de konkurrensutsatta spelen skulle riskera att minska kanaliseringen. SPER delar bedömningen att prisreglering kan komma att påverka kanaliseringen på marginalen. Härvid bör man emellertid beakta potentiella problem vid en avsaknad av tak på vinståterbetalning. En konsekvens av att inte ha någon reglering alls för de konkurrensutsatta spelen är att det är fri prissättning och ett enskilt spelbolag kan välja en vinståterbetalning på över 100 procent, i syfte att på ett osunt sätt köpa marknadsandelar.

Det bör enligt SPER finnas ett tak på vinståterbetalning även på den konkurrensutsatta delen - det bör inte vara tillåtet med en återbetalning på mer än 100 procent.

Avsnitt 16 – Utformningen av det svenska licenssystemet

Licensieringens bredd

Utredningen lämnar i avsnitt 16.1 ett förslag som innebär att så kallade B2B-aktörer åläggs ett licenskrav. SPER tillstyrker förslaget.
Det bidrar till ordning och reda och att en större sammantagen del av branschen ställs under myndighetens kontroll. Detta torde vara en trygghet för kunderna och stärka branschens trovärdighet.
Att införa licenskrav kan dock få konsekvensen att leverantörsmarknaden begränsas, om leverantörerna avhåller sig från att söka licens på grund av administrativ börda eller andra orsaker. Licenskraven på leverantörer måste tydliggöras. SPER vill framhäva skrivningen på sid 544 om att ansökningsförfarandet måste vara okomplicerat och uppställda krav tydliga och inte alltför långtgående. Utvecklingen på marknaden för leverantörer behöver följas och utvärderas i den oberoende utvärderingen (se nedan). Det bör finnas övergångsbestämmelser eller liknande som ger spelföretagen gott om tid att byta leverantör om befintlig leverantör inte söker eller får licens.

Tid och villkor för licens

SPER tillstyrker att licens för att anordna spel ska avse en viss tid, i normalfallet fem år. SPER tillstyrker också att Spelmyndigheten får förena licens med villkor, möjlighet ska finnas både i sam-

band med licensgivningen och under licensens giltighetstid. Att Spelmyndigheten på så sätt kan anpassa kraven efter uppkomna situationer kan bidra till att säkerställa att konsumentskyddet hålls på en hög nivå.

Avsnitt 17 – Registrering av spelkunder och spelkonton

Registrering av spelkunder

SPER tillstyrker förslaget om att ett spelföretag ska registrera den som ska delta i spel men anser dock inte att det är ändamålsenligt och effektivt att registrera allt spel. Undantag ska därmed medges från registrering. Obligatorisk registrering bör göras i enlighet med gällande regler för penningtvätt. Huvudmotivet för registrering är att regleringen ska präglas av spelansvar. Även SPER anser att spelansvar är en central del i omregleringen. En registrering bidrar till att kunna kontrollera kundens identitet på ett adekvat sätt. Det är härvid av stor vikt att identitetskontrollen verkligen håller måttet så att personer under 18 år förhindras att spela. Barn och unga är en särskilt skyddsvärd grupp och det måste säkerställas att de inte spelar.

Det är dock inte ändamålsenligt att likställa alla spelformer, utan i motsvarighet till regleringen för penningtvätt bör ett riskbaserat synsätt användas. SPER delar utredningens bedömning att flera undantag kommer att behöva bli aktuella. **SPER tillstyrker förslaget att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om undantag från registreringskravet.**

Grundläggande bestämmelser för spelkonton

SPER tillstyrker förslaget om att ett spelföretag för onlinespel, med undantag för prenumerationslotterier, ska upprätta ett spelkonto till varje registrerad spelare. Det är viktigt med transparens vad gäller kundens vinster och förluster över tid, och att kunden på ett lättillgängligt sätt ska kunna ta del av den informationen. SPER anser att utredningen lämnar ett bra förslag om att alla transaktioner registreras och ska finnas lättillgängliga i minst 90 dagar. Det är viktigt att kunden kan följa händelserna på kontot och att spelhistoriken med vinster och förluster är tydlig. SPER tillstyrker också att spelkunden vid förfrågan ska kunna få ut ett kontoutdrag som sträcker sig 12 månader bakåt, givet att det inte strider mot den nya dataskyddsförordningen. **SPER tillstyrker förslaget om att inga kontanter får tas emot som betalningsmedel vid onlinespel.**

Det är en viktig säkerhets- och trovärdighetsfråga att det finns ett ordentligt skydd för spelkundernas pengar. SPER tillstyrker därför förslaget i avsnitt 17.3.

Avsnitt 18 – Spel – problem och ansvar

Omsorgsplikt

SPER tillstyrker förslaget om omsorgsplikt, men har flera synpunkter om omsorgspliktens utformning och genomförande.

Omsorgsplikten är ett förslag som visar på en hög ambitionsnivå för spelansvaret och blir en grundbult för konsumentskyddet i den nya regleringen. Detaljerna i omsorgsplikten är enligt utredningen tänkta att tas fram genom föreskrifter, förordningar och av spelföretagen själva. SPER rekommenderar att branschen själv tar fram en standard som alla spelaktörer följer. SPER avser att arbeta fram ett förslag till branschstandard som ska fastslå detaljerna och tydliggöra omsorgspliktens tillämpning. Detaljernas i omsorgsplikten bör därmed enligt SPER fastställas genom självreglering. Lagen ska ej innehålla alltför detaljerade bestämmelser, men regeringen behöver fastslå i propositionen att det är en viktig utgångspunkt att omsorgsplikten utformas så att det råder enhetlighet i branschen kring definitioner och tillämpning av omsorgsplikten. Om olika definitioner kan användas finns risk för att ambitionen sätts olika högt/lågt av enskilda spelaktörer och att konsumentskyddet därmed urholkas.

SPER har följande synpunkter på omsorgsplikten:

- Det är inte bra om det lämnas öppet för varje spelbolag att själva göra tolkningar och sätta upp definitioner av vad problemspelare är och hur och när dessa ska kontaktas. Det är viktigt att aktörerna använder samma definitioner. I utredningens förslag lämnas det alltför öppet för spelaktörer att göra olika tolkningar och ha olika definitioner. Det bör därför tas fram en branschstandard som alla följer.
- Det måste, av samma anledning som ovan, finnas en branschstandard för hur spelproblemen ska observeras.
- Det måste säkerställas att omsorgsplikten och dess krav på att följa spelarens mönster inte missbrukas, och att informationen används i andra syften såsom att skicka direktreklam till spelare som är de mest lönsamma men uppvisar tecken på spelproblem. Till exempel bör det fastställas att ingen direktreklam ska skickas till spelkunder som visar tecken på riskfyllt spelande.
- Omsorgsplikten bör kombineras med ett system för klassificering av produkter efter risk (se längre fram).

Övriga förslag avsnitt 18

En allmän synpunkt om spelansvar är att det är bra att lagen anger inriktningen, men att detaljerna bäst fastställs i föreskrifter eller genom självreglering.

Det föreslås att spelföretagens företrädare och personal ska utbildas. SPER tillstyrker förslaget. Att personalen är utbildad är en viktig del i spelansvaret. SPER ser däremot inte att det är nödvändigt med detaljerade föreskrifter om t.ex. utbildningens innehåll och längd. Branschen och bolagen bör själva ta fram utbildningsdetaljer genom självreglering.

SPER anser att det är självklart att underåriga inte ska spela och tillstyrker förslaget om åldersgräns i 18.7.5.

SPER tillstyrker förslaget om kreditförbud i 18.7.6, som innebär att det inte är tillåtet för ett spelföretag eller ombud att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet, men att köp av lotter för viss tid mot faktura inte ska ses som att kredit lämnas. Det kan få förödande ekonomiska konsekvenser om en spelare ges möjlighet att spela på kredit. Detta är något som inte ska få förekomma i spelbranschen. SPER vill här också passa på att lyfta frågan att det är problematiskt med så kallade snabblån som används för spel. För de snabba onlinespelen går det fort att sätta sig i en problematisk skuld om man spelar med pengar tagna på snabblån.

SPER tillstyrker förslaget om information till spelare i 18.7.7. Det är mycket viktigt att konsumenten har korrekt och tillräcklig information för att kunna göra ett välgrundat val. Det gäller sådant som spelets risker, som utredaren lyfter fram. Som utredaren tar upp gäller det även erbjudande om självtest, information om hur ansvarsfullt spelande kan se ut, information om spelarens förlust osv. Det är nödvändigt att denna information är lätt att hitta för konsumenten. Vidare är det viktigt att det finns information om vart en konsument kan vända sig i händelse av spelproblem. Det är bra att detaljerna kring förslagen inte kommer att fastställas i lagen utan i föreskrifter. Här kan även självreglering spela en viktig roll i att förtydliga innebörden. Det mesta som utredaren tar upp i detta avsnitt ingår i SPER:s standard för spelansvar, som framtagits som ett led i SPER:s arbete med självreglering.

SPER tillstyrker förslaget om obligatorisk insättningsgräns 18.7.8. Åtgärden kan hindra spelare från att spela mer än man tänkt, och gör att spelaren behöver göra ett aktivt ställningstagande kring hur mycket personen vill spela för. Ingen obligatorisk tidsgräns föreslås. SPER förordar att de mer riskfyllda spelen omfattas av krav på regelbundna pauser.

SPER tillstyrker förslaget om aktivt uppsökande och vägledning till hjälp 18.7.9. Enligt förslaget ska spelföretaget erbjuda självtest på sin webbplats. Detta är bra, eftersom ett självtest kan hjälpa kunden att få insikter i om spelandet är sunt eller inte. I avsnittet förs resonemang kopplade till omsorgsplikten och att spelbolagen aktivt ska kontakta spelare med riskfyllt beteende. SPER anser att det inte ska vara upp till varje enskilt spelbolag att definiera hur och när spelare ska kontaktas eftersom det kan riskera olika nivåer mellan aktörerna – SPER utvecklar sina synpunkter om detta i avsnittet om omsorgsplikten. Att respektive spelaktör, som utredaren bedömer, ska skriva om detta i sin handlingsplan är inte en garanti för att det håller en tillräckligt hög kvalitet eller genomförs på ett sätt om leder till högt konsumentskydd. På vilka grunder ska myndigheten bedöma handlingsplanen och hur ska det säkerställas att handlingsplanen följs? Det är mer rimligt att det på förhand fastställs vilka regler som ska gälla, än att myndigheten får bedöma vitt skilda handlingsplaner som baseras på olika definitioner och arbetssätt.

Riskvärdering och kontinuerlig utvärdering av olika spel

SPER anser att det är bra att den finns en utvärderingsgrupp som kontinuerligt bedömer risker och sociala skadeverkningar. Det bör även vara ett mål att spelen klassificeras och bedöms efter risk, och att regelverket kring framförallt marknadsföring och spelansvar anpassas därefter. Detta skulle ytterligare kunna minska de sociala skadeverkningarna och bidra till lagens övergripande syfte om sunt spel. Ett system för bedömning/klassificering av spel efter risk bör tas fram redan nu. SPER:s

egna medlemmar använder för närvarande verktyget GamGard. Ett framtida system för riskklassificering kan antingen utgå från befintliga verktyg, eller byggas från grunden.

Det torde gå att få mycket vederhäftiga bedömningar av spels risk om man väger samman olika bedömningar, exempelvis från något bedömningsverktyg, resultat från prevalensstudier, statistik från Stödlinjen och forskning. Denna sammanvägda bedömning är något som framhävdes av Spelutredningen (2008). Lotteriinspektionen bör få i uppdrag att tillsammans med externa aktörer och företrädare för branschen, ta fram ett system för klassificering av spel efter risk. I uppdraget bör ingå att lämna förslag på hur riskklassificeringen kan kombineras med omsorgsplikten. SPER bidrar gärna i arbetet med framtagandet av ett sådant system.

Omsorgsplikten är uppbyggd utifrån ett system där man följer individen och agerar beroende på hur riskfyllt beteende individen uppvisar. Det är bortom allt tvivel att olika komponenter i spel påverkar risken hos spelet och att olika spel har olika risk. Detta behöver också avspeglas i de bestämmelser som gäller för spel, såväl spelansvar som marknadsföring. Dagens reglering är uppbyggt på så sätt, med t.ex. särskilda bestämmelser och restriktioner för poker online och Vegas. Om det tidigare funnits skäl att ha särskilda bestämmelser för poker online borde det vara både rimligt och genomförbart att ha liknande restriktioner och bestämmelser för spelformer som anses särskilt riskfyllda. Ett spelansvar i världsklass borde vara att kombinera insikten om att spel har olika risk med att individer också kan uppvisa olika riskfyllt beteende. Spelproblem beror på VEM som spelar, VAD och VAR. Med omsorgsplikten allena kan man enbart arbeta preventivt med VEM som spelar. Alla faktorer behöver beaktas för ett ambitiöst förebyggande av spelproblem.

Avsnitt 19 – Självavstängning i olika former

De enskilda spelföretagens avstängningar

SPER tillstyrker förslagen om att införa krav på att spelföretag ska erbjuda självavstängning från spel viss tid eller tills vidare. SPER tillstyrker också förslaget om så kallad panikknapp.
Självavstängning är en del av ryggraden i spelansvaret och kan hjälpa kunden att hålla spelandet under kontroll. Att skapa möjlighet till självavstängning är ett sätt att motverka problemspelande och bidrar tydligt till lagens övergripande syfte om sunt spel. Det är viktigt att självavstängningsmöjligheterna är lättåtkomliga för spelaren.

Nationell självavstängning

SPER tillstyrker förslaget om att en spelare ska kunna stänga av sig från spel tillfälligt eller tills vidare hos alla spelföretag som har licens. Undantag görs för de spel som ej har registreringskrav.
För att en nationell självavstängning ska få önskad effekt för konsumentskyddet är det viktigt att marknadsföring till avstängd kund upphör och det så snart det går efter självavstängning. I föreslagen modell är det Spelmyndigheten som skickar ut information om registret till spelföretagen. Den före-

slagna modellen torde ge goda förutsättningar för aktörerna att verkställa avstängningar på ett enkelt sätt. Det är viktigt att spelföretagen, när de får information om spelkunder som vill stänga av sig, verkligen genomför avstängningen och stoppar reklamutskick till vederbörande omgående.

Det är viktigt för förtroendet för branschen att konsumenterna upplever att systemet fungerar som det är tänkt till exempel att spelare som rapporterat in att de vill stänga av sig inte får direktreklam för spel. Det är också viktigt att alla spelföretag som har licens omfattas av systemet om självavstängning. SPER anser att utgångspunkten för licenssystemet är att inga icke-licensierade spelföretag ska verka på den svenska marknaden och att det därför är en rimlig ordning att dessa inte heller kommer att ingå i systemet för självavstängning.

Avsnitt 20 – Behandling av personuppgifter och vissa frågor om sekretess

SPER anser att det är viktigt att nödvändiga ändringar och lagstöd för behandling av personuppgifter kommer på plats som möjliggör införandet av viktiga system och kontroller, såsom nationell självavstängning och kontroll av ålder på spelaren. Det är också centralt för införande av omsorgsplikten. På spelmarknaden precis som i andra delar av samhället är det viktigt med balanserad avvägning mellan personlig integritet och behandling av personuppgifter för att uppnå ändamål så som säkerhet, skydd, informationsinhämtning osv. Vad gäller behandling av personuppgifter för ändamålet nationellt självavstängningsregister är det värt att framhålla att det syftar till att motverka problemspelande, vilket i Sverige räknas som en folkhälsofråga. Det är alltid viktigt med strikta regler för behandling av känsliga personuppgifter. Utredaren förefaller ha gjort balanserade avvägningar och SPER utgår ifrån att det säkerställs att förslagen inte strider mot dataskyddsförordningen.

Avsnitt 21 – Marknadsföring

SPER anser att lagen måste kompletteras med bemyndigande för regeringen eller ansvarig myndighet att utfärda föreskrifter avseende marknadsföring. Detta kan till exempel bli aktuellt för begränsningar av marknadsföring för särskilt riskfyllda spel. SPER anser att förarbetena tydligt bör ange att ansvarig myndighet ska utfärda föreskrifter med krav på spel utifrån risken till spelproblem.

Grundläggande bestämmelser och självreglering

Utredaren gör bedömningen att spellagen bör innehålla grundläggande bestämmelser om marknadsföring, och att inget hindrar spelföretag att inom ramen för ett självregleringssystem åta sig att följa krav som går utöver de som följer av spellagen.

Som framgår av utredningen har SPER satt upp riktlinjer som medlemmarna åtagit sig att följa och framhåller följande: branschens självreglerande riktlinjer kan tjäna syftet att hålla en hög etisk nivå i spelbranschen genom att vara mer detaljerade än lagen och innehålla fler vägledande exempel, och

på så sätt ligga till grund för vad som är god sed. Där det anses nödvändigt kan riktlinjerna utvecklas till att gå längre än lagen. I proposition 2016/17:8 Tydligare tillståndsgivning i lotterilagen, där bestämmelser om måttfull marknadsföring finns, framgår att SPER:s riktlinjer kan tjäna som vägledning till vad som är att betrakta som måttfull marknadsföring. Ett arbete med självreglering innebär att involverade spelaktörer arbetar aktivt med ansvarstagande frågor om till exempel etisk marknadsföring.

Om SPER:s arbete med självreglering

SPER har arbetet med självreglering i mer än 15 år och har tagit fram riktlinjer för marknadsföring, som har uppdaterats vid flera tillfällen. Nuvarande riktlinjer uppdaterades 2015, innan bestämmelserna om måttfull marknadsföring infördes, och kommer inom kort att uppdateras igen och då bland annat ge vägledning till vad som anses vara måttfull marknadsföring.

Till SPER kan medlemmarnas reklam anmälas av privatpersoner, organisationer och medlemsföretagen själva. En extern expertgrupp för marknadsföring, SEEM, prövar och beslutar oberoende om den anmälda marknadsföringen strider mot SPER:s riktlinjer. SEEM består av tre personer varav ordförande är jurist. Tidigare utfärdare SEEM rekommendation till beslut och SPER:s styrelse fattade avgörandet. Sedan 2017 har ordningen ändrats så att SEEM fattar besluten om överträdelseärenden. Blir en reklam fälld gäller principen name-and-shame och alla beslut publiceras på SPER:s hemsida och genom pressmeddelande. Medlemmen förväntas stoppa eller förändra den fällda reklamen. Föreningen kan också utfärda varning mot eller utesluta medlem som brutit mot riktlinjerna.

SPER avser att fortsätta sitt arbete med självreglering av marknadsföring av spel. Endast genom att de enskilda operatörerna arbeta aktivt med dessa frågor kan branschen uppnå önskat läge vad gäller ansvarstagande.

Måttfull marknadsföring

SPER tillstyrker förslaget om att måttfull marknadsföring ska iakttas vid marknadsföring till konsumenter. SPER vill dock understryka att tillämpningen av kravet på måttfullhet bör vara beroende av hur riskfylld produkten är. Det bör således anges i propositionen att vid en helhetsbedömning skall det vägas in hur riskfylld spelprodukten är.

SPER har synpunkter på punkten om att ”inte förmedlar bilden av att ett erbjudande är gratis, fritt eller liknande om så inte är fallet”. **SPER anser att punkten istället bör fastställa att spel inte får vara gratis, fritt eller liknande.** Eftersom spel är en vara som kan vara beroendeframkallande är det varken lämpligt eller måttfullt att tillhandahålla spel gratis.

Det är bra att lagen inte innehåller bestämmelser som är alltför detaljerade bestämmelser. Ramlagen bör kompletteras med självreglering. Självreglering är vanligt förekommande gällande marknadsföring och kan leda till bättre konsumentskydd, större aktivt ansvarstagande bland berörda företag,

och är en kanal genom vilken konsumenten kostnadsfritt och enkelt kan göra sin röst hörd och framföra klagomål på marknadsföring. Självreglering är att föredra framför detaljerad lagstiftning, då den snabbt kan anpassas efter nya omständigheter orsakade t.ex. av den tekniska utvecklingen. Spelmarknaden har dessutom specifika företeelser som påverkar den sociala skyddshänsynen, såsom bonusar, som inte avspeglas i exempelvis ICC:s riktlinjer som Reklamombudsmannen tillämpar.
SPER avser, som ovan beskrivits, att fortsätta sitt arbete med självreglering och därigenom bl.a. ange hur bestämmelsen om måttfull marknadsföring tolkas.

Tillsynsmyndigheter

Utredningens förslag innebär ett delat tillsynsansvar mellan Konsumentverket och Spelmyndigheten. **SPER anser att det bör tydliggörs vilken myndighet som har tillsyn över vad.** Ett skäl till det är att branschens aktörer behöver veta vilken myndighet som står att kontakta i vilken fråga. Om inte en tydlig uppdelning görs finns det dessutom risk för olika tolkning och tillämpning av lagen. Det måste också vara klarlagt vilken myndighet som har ansvaret för att aktivt utöva tillsyn.

Bonusar mm

SPER tillstyrker förslagen om bonusar. SPER anser att höga bonusar för mer riskfyllda spel är ett problem och forskning visar att det kan uppmuntra till ett överdrivet spelande. Det är därför av yttersta vikt att den helhet som utredaren föreslår för bonusar genomförs i sin helhet.

Ett specifikt problem med bonusar är att de ofta är behäftade med flera villkor, exempelvis rörande omsättningskrav, som inte alltid framgår i reklamen. Detta kan göra att erbjudandet framstår som mer attraktivt än det är. Det är inte bra för branschens trovärdighet och anseende att den typen av reklam förekommer. SPER håller med utredaren om att det inte är acceptabelt att bonusvillkor skrivs för invecklat i omfattande texter skriva på komplicerat juridiskt språk.

Det är av yttersta vikt att förslaget med krav på tydlighet gällande villkoren för bonusar genomförs. Det kan också komma att behövas mer vägledning kring hur tydlighetsvillkoret uppfylls.
SPER anser att ett annat viktigt förslag om bonusar är att de inte bör anpassas till de individuella spelarnas beteenden. SPER håller med utredaren om att detta kan förhindra att locka enskilda spelare att spela vid tillfällen då de är som mest sårbara, som efter en spelförlust. Det förekommer vittnesmål om att spelbolag uppmuntrat personer som antingen försöker dra ner på sitt spelande eller som gjort stora förluster att spela mer genom att locka med bonusar. Den typen av marknadsföring är inte acceptabel och kan dels leda till att öka ett problematiskt spelande dels skada branschens anseende.

SPER anser att det är bra att bonusar inte kommer att vara skattemässigt avdragsgilla. Detta kan leda till bolagsekonomiska effekter som dämpar förekomsten av höga bonusar. Här vill SPER poängtera att det måste säkerställas att samma regel ska gälla för freespins och liknande så att dessa inte kan användas för att kringgå en skattemässig effekt.

Det måste finnas en tydlig definition av att bonus avser en rabatt eller dylikt ekonomiskt incitament som är direkt kopplat till själva produkten. Eftersom spel inte är vilken vara som helst bör bonusar behandlas med aktsamhet.

Reklam, sponsring och produktplacering

För att licenssystemet ska vara hållbart, trovärdigt och ge ett högt konsumentskydd är det grundläggande att spelbolag som inte har svensk licens hindras från att rikta sig till svenska konsumenter. **SPER välkomnar därför de förslag som utredaren lagt fram som ska motverka reklam, sponsring och produktplacering från olicensierade aktörer.**

Sponsring och minderåriga

Utredaren konstaterar i sitt resonemang att inga av de förslag som utredaren lagt fram hindrar sponsring av personer under 18 år. SPER anser att detta är bra och måste kvarstå, eftersom spelaktörer kan möjliggöra ett viktigt ungdomsarbete genom att sponsra till exempel ungdomsidrott. För SPER är det en självklarhet att själva reklamen inte få *riktas* mot personer under 18 år.
Utredaren lämnar ett förslag som innebär att logotyper, spelprodukter eller speltjänster inte får förekomma på kommersiella varor som är avsedda att bäras av personer under 18 år.

SPER vill hänvisa till sina riktlinjer för marknadsföring där följande framgår: Marknadsföring ska inte riktas till underåriga innebär t.ex. att inte tillåta att marknadsföring för produkter eller dess logotyper återges på lagtröjor, -uniformer eller motsvarande kommersiella merchandisingprodukter som är avsedda att användas av underåriga. Ett förtydligande avseende marknadsföring som sker till följd av sponsring lyder: förbudet mot marknadsföring som riktas till underåriga gäller inte då spelbolag sponsrat viss aktivitet eller evenemang och spelbolag i utbyte mot sponsringen erhållit exponering av varumärken. Spelbolaget ska i sådana situationer ha rätt att marknadsföra sitt bolagsnamn, dock ej spelprodukter. Detta innebär att marknadsföring av bolagets namn eller lotteri med tillstånd är tillåten i följande situationer om rätten till exponering erhållits i utbyte mot sponsring: exponering på arenor/planer/rinkar; exponering i den sponsrade partens nyhetsblad/informationsblad; exponering på den sponsrade partens hemsida.

Reklam får inte riktas mot personer som stängt av sig från spel

SPER tillstyrker förslaget om att marknadsföring inte får riktas mot spelkunder som är avstängda. Det är ett problem för hela spelbranschen att kunder ibland kan uppleva spelreklamen som svår att värja sig emot och att de kan uppleva att det är svårt att ”bli av” med spelreklam. Eftersom ett syfte med avstängning av kunder är att motverka överdrivet spelande är det självklart att operatörerna inte ska skicka någon reklam till dessa. För prenumerationslotter kan det emellertid vara en viss fördröjning från man stängt av sig till dess man slutar få reklam.

En synpunkt från SPER är att marknadsföring inte ska riktas direkt mot spelkunder som bedöms ha spelproblem. Att rikta marknadsföring mot spelkunder med spelproblem skulle direkt motverka lagens övergripande syfte om att spel ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Utredningens förslag om att marknadsföring endast får riktas direkt mot en spelkund som sagt upp sitt spelkonto om kunden i samband med uppsägningen aktivt godkänt det går enligt SPER:s mening för långt. Kunden ska alltid ha en möjlighet att kunna tacka nej till reklam och kundens nej skall respekteras. En kund som sagt upp sitt konto, men inte förekommer i avstängningsregistret, bör kunna kontaktas av speloperatören igen. En kund som sagt upp sitt spelkonto kan ha gjort det av andra skäl än risk för överdrivet spelande. Det är en skillnad på om man spärrar sig från spel generellt, om man slutar köpa och om man tackar nej till reklam.

Den konsument som spärrar sig totalt från spel gör en aktiv handling av att inte längre vilja ha med spelbranschen att göra. Denna spärr görs i det gemensamma avstängningsregistret och ska innebära att konsumenten inte kan spela någonstans och inte får marknadsföring från någon aktör på marknaden.

Om en konsument däremot slutar köpa en viss produkt eller från en viss aktör bör det inte finnas något som hindrar mottagandet av reklam. Om en kund avstår att köpa en lott i en butik en period betyder det inte att kunden aldrig mer kan få spelreklam från lotteriet. Eller om kunden ha ett onlinespelkonto hos en spelaktör, avslutar det och öppnar konto hos en annan aktör måste båda spelaktörerna fortfarande ha möjlighet att marknadsföra sig till kunden.

Det ska givetvis vara möjligt för den enskilde konsumenten att tacka nej till reklam från enskilda spelbolag. Och vid en spärr krävs ett aktivt godkännande från konsumenten för att motta reklam.

Ett utvidgande av 16 kap i radio och TV-lagen

SPER tillstyrker förslaget, vars syfte är att stärka konsumentskyddet, men menar att förbudet bör vara vidare och även omfatta streaming av ljud och bild.

Avsnitt 23 – Tillsyn

Tillsyn och kontrollanter

Det är logiskt att Spelmyndigheten blir ansvarig tillsynsmyndighet och får verktyg till sitt förfogande för att kunna utöva tillsyn.

Utredningen föreslår att Spelmyndigheten får förordna kontrollanter för tillsynen. Dessa ska kunna utföra kontroller på plats. SPER anser att det är ett bra förslag, eftersom en framgångsfaktor för själva omregleringen är att den lag som beslutas också efterlevs, och då är effektiv tillsyn viktigt.

Interimistisk återkallelse av tillstånd

SPER anser att det är bra att Spelmyndigheten har stora befogenheter att ingripa när exempelvis konsumentsäkerheten åsidosätts på ett sätt som inte överensstämmer med lagens syfte. Det är avgörande att lagens bestämmelser efterlevs. Därför **tillstyrker SPER möjligheten för interimistisk återkallelse av spellicens.**

Redovisning och revision

Spelbolagen ska utse revisorer enligt gällande regelverk och detta torde vara tillräckligt för att i så gott som alla fall upprätthålla lagenlig kontroll och granskning. Det är viktigt att revision görs enligt god sed och uppställda regelverk, men utredarens förslag med ytterligare revision i vissa fall kan riskera dubbelt arbete och administrativa kostnader. **Förslaget kan dock bidra till ännu mer ordning och reda i spelbranschen och kan därför vara befogat. Om särskilda revisorer ska utses av Spelmyndigheten ska detta vara enbart för extraordinära händelser**. Dessa händelser bör exemplifieras i propositionen, t.ex. att bestämmelsen endast ska tillämpas i sådana fall då det finns skäl att tro att oegentligheter eller lagöverträdelser förekommer och då det finns anledning att tro att den information som bolaget lämnar, eventuellt efter föreläggande från Spelmyndigheten, inte är fullständig eller korrekt.

Avsnitt 24 – Sanktioner

För att regleringen ska fungera krävs att licensierade spelbolag följer uppställda lagar och regler, och att olicensierade aktörer stängs ute. Detta är viktigt för att upprätthålla ett bra konsumentskydd, en hög kanalisering, stärka förtroendet för spelbranschen och motverka konkurrenssnedvridning på marknaden. **SPER menar att ett kraftfullt sanktionssystem är befogat. Utredaren har utvidgat vad som är kriminaliserat och har föreslagit höjda straffsatser för flera brott vilket är bra.**

Val av repressiv metod

SPER anser att förslaget om att kriminalisera att tillhandahålla spel utan licens är bra. Likaså är förslaget om administrativ sanktionsavgift för spelföretag med licens bra. SPER håller med om utredningens förslag i avsnitt 24.3.

Sanktionsavgift för licenshavare

Utredaren förslår sanktionsavgifter som kan sträcka sig till höga belopp, för spelbolag som bryter mot spellag, villkor eller föreskrifter. Finanssektorn nämns som exempel på en annan sektor med höga sanktionsavgifter. **SPER ställer sig bakom att det finns möjlighet att utdöma höga sanktionsavgifter,** för det fall det rör sig om en allvarlig överträdelse.

Straffrättsliga bestämmelser

SPER ställer sig bakom föreslagna straffhöjningar för främjandeförbud. Främjandeförbudet måste vara verkningsfullt. En grund för hela regleringen är att spelbolag som ej har svensk licens inte ska kunna vända sig till svenska konsumenter.

Ett särskilt spelfuskbrott

SPER tillstyrker förslaget som är helt nödvändigt för att kunna beivra matchfixning och annat fusk i spel vilket inte är möjligt idag. Fair play är en fråga som är viktig inte bara för sporten och spelbranschen, utan också för kunderna. SPER anser att det behövs krafttag mot matchfixning. En grundbult för att kunna motverka matchfixning är att det, som utredningen föreslår, blir straffbelagt med matchfixning. Dagens situation där själva matchfixningen inte är kriminaliserad är orimlig.

Åtgärder utöver främjandeförbudet som behöver vidtas för att stoppa olicensierade aktörer

SPER bedömer att främjandeförbudet behöver kompletteras med fler åtgärder för att så långt det är möjligt utestänga olicensierade spelaktörer. Det är svårt att i förhand veta om föreslagna åtgärder blir verkningsfulla, tillräckliga och genomförbara. Frågan om huruvida olicensierade aktörer på ett lyckosamt sätt stängts ute från den svenska marknaden behöver belysas av den oberoende utvärderingen av licenssystemet. Med detta sagt, SPER tillstyrker förslaget om varningsmeddelanden från internetleverantörer och förbud mot förmedling av betalning för olicensierade spel.

Avsnitt 26 – Skatt på spel

Spelskatt

SPER ställer sig bakom förslaget om spelskatt på 18 procent. Utredningen har föreslagit en skatt som han bedömer leder till god kanalisering och SPER håller med om att det är viktigt att spelskatten har en nivå som inte äventyrar detta.

SPER ställer sig bakom att spel som anordnas för allmännyttiga ändamål inte beskattas. Ett centralt inslag i gällande spelreglering är finansieringen av allmännyttiga ändamål. Det är viktigt att värna fortsatt goda möjligheter för detta, och direktiven till utredningen har uttryckligen pekat på att ideella organisationer ska kunna fortsätta finansiera sin verksamhet via överskott från spel.

Inkomstbeskattning av spelare

I avsnitt 26.8.7. föreslås att **vinster hos olicensierade spelföretag, till skillnad från hos företag med licens, ska inkomstbeskattas. SPER tillstyrker förslaget.** Eftersom många individer med ett stort intresse för spel torde vara priskänsliga är detta ett klokt förslag för att motverka spel hos olicensierade aktörer. På detta sätt innehåller den nya licensordningen en kombinations av kriminalisering och sanktioner, och ekonomiska incitament för den enskilde, som tillsammans kan ge goda förutsättningar för en hög kanalisering.

Övrigt

Enligt utredningens förslag kan en operatör söka licens utan att ha säte i Sverige. SPER anser då att det måste säkerställas att de medieköp som görs, där man vänder sig till svenska kunder, beskattas enligt svenska regler och att moms betalas på dessa. Därtill är det orimligt att ökade kostnader för tillsyn beroende på att operatören valt att ha sitt driftställe utanför Sverige bärs av några andra än operatören i fråga.

Avsnitt 29 – Förslag till rollfördelning och utvärdering av omregleringen

Spelmyndigheten

Det är **angeläget att den nya Spelmyndigheten blir en stark myndighet**, med tydliga uppgifter och effektiva verktyg för att kontrollera och utöva tillsyn över marknaden. Myndigheten måste tillföras tillräckligt med resurser för att kunna rekrytera rätt antal med personer med rätt kompetens för att ges goda förutsättningar att klara av uppdraget.

Ett spelmarknadsråd

SPER tillstyrker förslaget om spelmarknadsråd. Det är bra att myndigheter och spelbranschen utbyter kunskap och erfarenheter. Det är också bra att flera myndigheter än Spelmyndigheten involveras i arbetet. Kronofogden har till exempel kunskap om områden som snabblån och överskuldsättning, som kan vara relevanta för spelmarknaden.

Tydlig uppföljning är en kritisk faktor för ett lyckat genomförande

SPER tillstyrker förslaget om uppföljning och utvärdering. Erfarenheten från andra omregleringar är att det finns skäl att i efterhand justera i reformen för att rätta till problem och täppa till olika luckor. SPER inser att omregleringen är ett stort och komplext åtagande och att berörda aktörer ställer in sig på att justeringar kan komma att behöva göras över tid. Några av de viktigaste frågorna att följa är konsumentskydd, spelproblem samt åtgärderna för att stänga ute oreglerade aktörer. I utvärderingen är det viktigt att titta på olika spelformer och dess inverkan på spelproblem. Utvärderingen bör också belysa utvecklingen på leverantörsmarknaden och göra en bedömning av om licenskravet på B2B-operatörer är ändamålsenligt. Konsumentskydd och spelproblem är en fråga som måste följas kontinuerligt och noga och kan inte anstå till tre år efter omregleringens inträde. //

Detta yttrande har beslutats av Spelbranschens Riksorganisations styrelse genom handläggning av föreningens vd: Jenny Nilzon, jenny.nilzon@sper.se, 070-540 17 60.